

Gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken

Fastställt av regionstyrelsen
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2026-03-31
Gäller 2026–2027
Ärendenr RS 2025/2311
Version [1.0]

Gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken Innehåll

1. Inledning	2
1.1 Bakgrund	2
1.2 Syfte.....	2
1.3 Effektmål	2
1.4 Uppdragets mål	2
2. Styrning och ledning.....	2
2.1 Uppdragsägare	2
2.2 Uppdragsledare	2
2.3 Uppdragets styrgrupp	3
2.4 Intressenter	3
3. Beskrivning och avgränsning	3
3.1 Uppdragsbeskrivning.....	3
3.2 Kopplingar till andra projekt och avgränsningar	3
4. Uppdragsorganisation	3
5. Planer	4
5.1 Tids- och aktivitetsplan	4
5.2 Kommunikationsplan.....	4
5.3 Riskanalys.....	5
5.4 Utvärderingsplan	6
6. Ekonomi	6
6.1 Uppdragets budget	6
6.2 Finansiering.....	6
7. Dokumentation och rapportering	6
7.1 Dokumentation	6
7.1 Löpande rapportering.....	6

7.2 Överlämning av resultat	6
8. Underskrift.....	7

1. Inledning

1.1 Bakgrund

De gotländska ståndpunkterna är Gotlands Trafikråds gemensamma ställningstaganden för hur flyg- och färjetrafiken ska utformas för att på bästa sätt främja Gotlands utveckling. År 2006 tog Trafikrådet fram gotländska ståndpunkter för första gången. Ståndpunkterna uppdateras och revideras vid behov. Så har skett vid tre tillfällen; 2009, 2012 och 2020. Regionstyrelsen beslutade 2025-11-19, § 466, att ge regiondirektören i uppdrag att inleda processen med att ta fram nya gotländska ståndpunkter. Det efter att såväl Trafikrådet som det regionala utvecklingsutskottet lyft att det finns ett behov att genomföra en översyn av ståndpunkterna.

1.2 Syfte

Syftet med uppdraget är att ta fram brett förankrade ställningstaganden avseende kommunikationerna till och från Gotland, som gotländskt samhälle och näringsliv kan ställa sig bakom och driva tillsammans.

1.3 Effektmål

1. Efter uppdragets avslut används uppdragets gemensamma ställningstaganden av Region Gotland och övriga aktörer i Trafikrådet som gemensam utgångspunkt i dialoger om kommunikationerna till och från Gotland.

1.4 Uppdragets mål

1. Uppdraget ska senast juni 2027 ha tagit fram ett skriftligt dokument med gemensamma ställningstaganden avseende kommunikationerna till och från Gotland.
2. De gotländska ståndpunkterna ska beslutas i regionfullmäktige efter förankring i Trafikrådet. Inom ramen för uppdragets dialog- och förankringsprocesser ska även aktörer utanför dessa respektive sammansättningar omfattas.
3. Uppdragets ställningstaganden ska vara utformade så att de kan användas i påverkansarbete, remissvar och dialoger på regional och nationell nivå.
4. Uppdragets resultat ska senast tre månader efter uppdrag avslut ha kommunicerats till berörda aktörer genom minst två gemensamma kommunikationsinsatser.

2. Styrning och ledning

2.1 Uppdragsägare

Uppdragsägare är regiondirektör Stefan Hollmark som har delegerat ägandeskapet vidare till Malena Bendelin, enhetschef samhällsplanering.

2.2 Uppdragsledare

Maja-Malin Ekelöf, strateg infrastruktur och kommunikationer

2.3 Uppdragets styrgrupp

Gotlands Trafikråd utökat med en representant från respektive parti i regionfullmäktige.

2.4 Intressenter

- Uppdraget leds av tjänstepersoner inom regionstyrelseförvaltningen.
- Trafikrådet är det av regionstyrelsen instiftade rådet där Region Gotland samverkar med aktörer på Gotland avseende de Gotländska ståndpunkter. Uppdraget återrapporteras löpande till det regionala utvecklingsrådet och regionstyrelsen. De färdiga ståndpunkterna fastställs i regionfullmäktige.

Utöver ovan nämnda aktörer kommer fler att involveras inom ramen för dialogprocessen för att säkerställa en bred förankring på Gotland.

3. Beskrivning och avgränsning

3.1 Uppdragsbeskrivning

- Inom ramen för uppdraget genomförs under våren 2026 intervjuer/dialoger med företrädare för företag, organisationer, föreningar, myndigheter som är intressenter i frågor kring kommunikationer, transporter, resande, näringsliv och besöksnäring med koppling till Gotland. Intervjuerna/dialogerna ska genomföras i syfte att inhämta kunskap, erfarenhet och behov. Trafikforum 17 mars 2026 blir ett centralt tillfälle att inhämta kunskap. En inventering av relevanta styrdokument ska också göras. Gotlänningars synpunkter ska inhämtas och tas om hand i processen.
- Under hösten bearbetas och förankras ståndpunkterna. Parallellt genomförs arbete med en kommunikations- och budskapsplattform.
- Fastställande av ståndpunkterna planeras till våren 2027.

3.2 Kopplingar till andra projekt och avgränsningar

Parallellt med projektet pågår ett påverkansarbete kopplat till priser i färjetrafiken. Det genomförs som en löpande, kontinuerligt pågående process genom omvärldsbevakning, påverkan och uppföljning.

Region Gotland avser under perioden 2026–2027 driva ett projekt för att samordna och stärka arbetet med ö-frågan, med särskilt fokus tillgänglighet och utveckling. Projektets övergripande syfte är att öka kunskapen om de särskilda utmaningar som en ö-region står inför och därmed stärka Region Gotlands förmåga att påverka nationella beslut. Syftet ska uppnås genom att samla, samordna och tydliggöra Region Gotlands arbete med ö-frågor samt genom att förstärka kunskapsunderlag och kommunikation i relevanta forum på lokal, regional, nationell och europeisk nivå. De gotländska ståndpunkterna blir ett viktigt kunskapsunderlag till ö-projektet.

4. Uppdragsorganisation

Gotlands Trafikråd utökat med en representant från respektive parti i regionfullmäktige utgör styrgrupp för uppdraget.

Uppdragets arbetsgrupp består av en projektledare och en kommunikatör.

Uppdragets referensgrupp är det regionala utvecklingsutskottet som kontinuerligt informeras om status i uppdraget.

5. Planer

5.1 Tids- och aktivitetsplan

Aktivitet	Ansvarig	Deltagare	Start	Slut	Fritext
Trafikrådet	Uppdragsledare	Utökat Trafikråd	6/2		
Trafikforum	Trafikrådet	Inbjudna intressenter	17/3		
Inventering styrdokument	Uppdragsledare		6/2	25/5	
Trafikrådet	Uppdragsledare	Utökat Trafikråd	25/5		
Medborgardialog och enkät gotlänningar	Uppdragsledare		6/2	1/7	
Förankrade inspel till processen	Trafikrådet		6/2	25/4	Respektive aktör ger förankrade inspel till processen genom formulär och/eller intervju
Träffa övriga intressenter	Uppdragsledare		6/2	1/7	
Ta fram ett första grovt utkast	Uppdragsledare		1/7	9/9	
Trafikrådet	Uppdragsledare	Utökat Trafikråd	9/9		Första diskussion utkast
Revidera utkast	Uppdragsledare		9/9	24/11	
Trafikrådet	Uppdragsledare	Utökat Trafikråd	24/11		Andra diskussion utkast
Slutföra utkast	Uppdragsledare		24/11	Q1 2027	
Trafikrådet	Uppdragsledare	Utökat Trafikråd	Q1		Godkänna förslag ståndpunkter
Fastställa ståndpunkter	Uppdragsledare	Regionfullmäktige		Juni 2027	Beslut senast RF juni 2027

Utöver tabellen ovan ges kontinuerlig information om processen på möten i det regionala utvecklingsutskottet.

5.2 Kommunikationsplan

Nya ståndpunkter ska vara väl förankrade hos en bred grupp av intressenter.

- För offentlig sektor gäller att ta in hela samhällets behov av fungerande infrastruktur och tillgänglighet.
- Näringslivets intressen hos transportörer, varu-, gods-, och transportköpare, handel och besöksnäring ska vägas in.
- Medborgarnas möjlighet till inflytande behöver säkerställas.

Processen ställer höga krav på strategisk kommunikation. Nedan tabell fokuserar på kommunikationsbehovet under uppdragets gång och i anslutning till avslut.

Intressent /-er	Delaktighets nivå	Syfte	Aktivitet	Frekvens	Ansvarig
<i>Vem/ Vilka?</i>	<i>Hur?</i>	<i>Vad? Viket budskap?</i>	<i>På vilket sätt?</i>	<i>När? Hur ofta?</i>	
Gotlänningar	• Enkät	• Kunskap om	• Enkät på gotland.se	Q1-Q2 2026	Uppdragsledare/kommunikatör

	<ul style="list-style-type: none"> Medborgarpanel 	<p>gotländska ståndpunkter (vad och varför)</p> <ul style="list-style-type: none"> Möjlighet till inflytande. 	<p>och i sociala medier</p> <ul style="list-style-type: none"> Medborgarpanel enligt beprövad modell 		
Regionala utvecklingsaktörer	Genom ordinarie möten i Trafikrådet och genom att aktörer i Trafikrådet tar hem frågan till sina respektive organisationer.	Syftet är att gotländska ståndpunkter ska vara brett förankrade.	Möten i Trafikrådet; Möte i med Trafikforum; Enkät; Ytterligare möten	Under våren 2026 och fram till att Trafikrådet godkännt nya gotländska ståndpunkter.	Uppdragsledare
Aktörer på nationell nivå	Informationstillfälle/n efter fastställt dokument	Framföra det enade Gotlands ställningstaganden för hur trafiken till och från Gotland ska fungera.	Officiellt överlämnande (kommunikations tillfälle)	Efter fastställt dokument i all kommunikation med nationell nivå	Trafikrådet Politiker i Region Gotland med stöd av kommunikatör

5.3 Riskanalys

Risk: Uppdragets styrgrupp kan inte enas om ståndpunkterna

Beskrivning av risk: I befintligt dokument finns ingen rangordning, alla ståndpunkter väger lika tungt. I denna process finns en ambition att göra ståndpunkterna mer spetsiga. Olika aktörer har olika prioriterade ingångsvärden och vid ett upplägg där inte ”allt” tas med kan det bli svårare att få alla att ställa sig bakom slutprodukten.

Hantering: Risken hanteras genom att genom hela processen ha en dialog om vilken typ av dokument Trafikrådet vill landa i. Trafikrådet ska vara medvetna om vilken produkt som ”beställs” för att också vara mer ”beredda” på att avvägningar kan komma att behöva göras.

Risk: De reviderade ståndpunkterna blir inte tillräckligt spetsiga

Beskrivning av risk: Tidigare har Trafikrådet haft inställningen att vi inte ska behöva välja eller prioritera bland våra krav på trafiken, Gotland ska ha rätt till tillgänglighet på samma villkor som regioner på fastlandet. Det har lett till att nuvarande dokument är en ganska bred önskelista. Om Trafikrådet önskar skapa mer spets behöver saker tas bort, eller framhållas särskilt. Rent praktiskt kan det bli svårt att göra.

Hantering: Risken hanteras genom ett modigt redaktörskap och genom att försöka tänka nytt avseende form – de reviderade ståndpunkterna behöver inte vara uppbyggda på samma sätt som befintligt dokument. Samtidigt behöver det finnas en trygghet i att spets inte innebär en förväntan att man ska vara beredd att kompromissa om ”allt”. Vissa saker är kanske helt nödvändiga för en god och rättvis tillgänglighet till en ö – spets eller ej.

De gotländska ståndpunkterna används inte av alla aktörer

Risken är att de gotländska ståndpunkterna blir ett dokument som tas fram men som bara Region Gotland känner ett ägandeskap för.

Risken bedöms som liten då det historiskt har varit fler organisationer än Region Gotland som varit bärare av dokumentet. Risker hanteras genom att Trafikrådet fortfarande har ägandeskap över processen och därmed känner delaktighet och ansvar i framtagandet.

5.4 Utvärderingsplan

<i>Vad ska utvärderas</i>	<i>Hur?</i>	<i>Av vem?</i>	<i>På vilket sätt?</i>	<i>När</i>	<i>Ansvarig</i>
Hur arbetsprocessen fortlöpt och vad som fungerat bra och mindre bra.	På ordinarie möte i Trafikrådet.	Av utökat Trafikråd.	Workshopformat	Våren 2027	Uppdragsledare Gotländska ståndpunkter

6. Ekonomi

6.1 Uppdragets budget

Uppdraget finansieras inom ramen för regionstyrelseförvaltningens ordinarie verksamhet.

6.2 Finansiering

Uppdraget finansieras inom ramen för regionstyrelseförvaltningens ordinarie verksamhet.

7. Dokumentation och rapportering

7.1 Dokumentation

Fastställda ståndpunkter ska

- finnas registrerade i diariet på RS 2025/2311
- finnas inlagda i docpoint
- finnas tillgängliga för allmänheten på Region Gotlands hemsida

7.1 Löpande rapportering

Återrapportering sker på ordinarie möten i Trafikrådet och på möten i det regionala utvecklingsutskottet.

7.2 Överlämning av resultat

Uppdragets resultat ska överlämnas till Trafikverket och till trafikutskottet eller annan lämplig representation på nationell nivå.

8. Underskrift

Projektplanen ska skrivas under av såväl projektledaren som projektägaren.

Datum Klicka eller tryck här för att ange datum.

Underskrift Projektägare

Underskrift Projektledare

[Namnförtydligande]

[Namnförtydligande]